ĢENERĀLADVOKĀTA L. A. HĒLHUDA [*L. A. GEELHOED*] SECINĀJUMI, sniegti 2006. gada 16. februārī [1]

I — Ievads

1. *Tribunale amministrativo regionale per la Lombardia* (Lombardijas Reģionālās administratīvās tiesas) jautājumi attiecas uz 9. pantu Padomes 1979. gada 2. aprīļa Direktīvā 79/409/EEK par savvaļas putnu aizsardzību (turpmāk tekstā — "Direktīva par putniem" vai "Direktīva") [2]. Iesniedzējtiesa vēlas zināt, kādos apstākļos reģioni var izmantot Direktīvas par putniem 9. panta 1. punkta c) apakšpunktā paredzētās dalībvalstu tiesības atkāpties no noteikumiem.

II — Atbilstošās tiesību normas

A — *Direktīva 79/409*

2. Direktīva par putniem uzskata, ka sarūk dalībvalstu Eiropas teritorijā sastopamo dažu savvaļas putnu sugu, uz kurām attiecas EK līgums, skaitliskais sastāvs, kas "rada nopietnus draudus dabas vides saglabāšanai, jo īpaši tādēļ, ka tādējādi tiek izjaukts bioloģiskais līdzsvars" (otrais apsvērums). Šo putnu sugu aizsardzība tiek uzskatīta par "starptautisku vides problēmu, ko var efektīvi risināt, tikai balstoties uz kopēju atbildību" (trešais apsvērums). Dabas aizsardzības mērķis ir "nodrošināt dabas resursu ilglaicīgu aizsardzību un apsaimniekošanu, jo tie ir Eiropas tautu dabas mantojuma sastāvdaļa", un "iespēju robežās saprātīgi uzturēt un koriģēt dabīgo līdzsvaru starp sugām" (astotais apsvērums).

3. Lai garantētu efektīvu aizsardzību, Direktīva paredz trīs veidu noteikumus. Pirmkārt, tā nosaka vispārēju aizliegumu nonāvēt, sagūstīt, traucēt, turēt vai tirgot tos, kā arī iznīcināt vai bojāt putnu ligzdas un olas vai pārvietot to ligzdas (5. pants un 6. panta 1. punkts). Otrkārt, tā attiecībā uz Direktīvas pielikumos minētajām putnu sugām paredz atkāpes no minētajiem vispārējiem aizlieguma noteikumiem. Piemēram, tirdzniecība ir atļauta attiecībā uz III pielikumā minēta-

1 — Oriģinālvaloda — holandiešu.

2 — OV L 103, 1. lpp.

jām sugām, bet medības — attiecībā uz II pielikumā minētajām sugām, ja ir noteikti un ievēroti atbilstoši nosacījumi un ierobežojumi (6. panta 2.–4. punkts un 7. pants). Tas nozīmē, ka vispārējie aizlieguma noteikumi ir piemērojami putnu sugām, kas nav minētas pielikumos, kā arī gadījumā, ja netiek ievēroti iepriekš minētajos pantos noteiktie nosacījumi un ierobežojumi. Treškārt, dalībvalstis saskaņā ar Direktīvas 9. pantu var atkāpties no minētajiem vispārējiem aizlieguma noteikumiem un no noteikumiem, kas īpaši skar putnu tirdzniecību un medības.

4. Direktīvas 9. panta 1. punkts nosaka, ka gadījumā, ja nevar rast citu pieņemamu risinājumu, dalībvalstis var atkāpties no 5., 6., 7. un 8. panta noteikumiem šādu iemeslu dēļ:

"a) — sabiedrības veselības aizsardzības un drošības interesēs,

— lidojumu drošības interesēs,

— lai nepieļautu nopietnu kaitējumu kultūraugiem, lauksaimniecības dzīvniekiem, mežiem, zvejniecībai un ūdeņiem,

— lai aizsargātu floru un faunu;

b) pētniecības un mācību nolūkā, veicot populācijas atjaunošanu, sugu reintrodukciju un šim nolūkam nepieciešamo pavairošanu;

c) lai stingri kontrolētos apstākļos un izlases veidā atļautu nelielā skaitā sagūstīt, turēt vai citādi saprātīgi izmantot dažus putnus".

5. Atbilstoši 9. panta 2. punktam izņēmuma gadījumos jānorāda:

— "sugas, uz kurām attiecas izņēmumi,

— līdzekļi, pasākumi vai paņēmieni, ar kādiem atļauts sagūstīt vai nonāvēt putnus,

— riska nosacījumi, kā arī citi apstākļi (laiks un vieta), kādos pieļaujami šādi izņēmumi,

— iestāde, kas pilnvarota paziņot, ka pastāv nepieciešamie nosacījumi, un lemt par to, kādus līdzekļus, pasākumus vai paņēmienus, kam un ar kādiem ierobežojumiem atļauts izmantot,

— kādi uzraudzības pasākumi tiks veikti".

6. Saskaņā ar 9. panta 3. punktu dalībvalstis ik gadu nosūta Komisijai ziņojumu par šā panta izpildi. Tā "pastāvīgi seko tam, lai šo izņēmumu sekas nebūtu pretrunā šai direktīvai," un "tālab [..] atbilstīgi rīkojas" (9. panta 4. punkts).

B — *Valsts tiesības*

7. Direktīvas par putniem 9. pants tika transponēts Itālijas tiesību sistēmā ar 19.a pantu Itālijas 1992. gada 11. februāra likumā Nr. 157/92, ko ieviesa 1. pants Itālijas 2002. gada 3. oktobra likumā Nr. 221. Tālāk sekos īss dažādo noteikumu izklāsts, kam šajā lietā ir nozīme.

8. Atbilstoši 19.a panta 1. punktam reģioni ir tie, kam ir tiesības reglamentēt Direktīvā paredzēto atkāpju izmantošanu. Piemērojot šos noteikumus, reģioniem ir pienākums ievērot Direktīvas 9. pantā noteiktos kritērijus un nosacījumus, kā arī tās 1. un 2. pantā noteiktos principus un mērķus un pārējos likuma Nr. 157/92 noteikumus.

9. 19.a panta 2. punkts nosaka, ka, trūkstot citiem pieņemamiem risinājumiem, noteikumus par atkāpēm var piemērot, ja tie balstās uz kādu no Direktīvas 9. panta 1. punktā minētajiem iemesliem un uzskaita [19.a panta 2. punktā minētos] nosacījumus.

10. 19.a panta 3. punkts nosaka, ka 1. punktā paredzētās atkāpes var piemērot noteiktos laika posmos pēc tam, kad reģioni vispirms ir izpildījuši obligāto prasību saņemt *Istituto nazionale per la fauna selvatica* (Valsts savvaļas faunas institūts, turpmāk tekstā — "*INFS*") vai reģionu līmenī atzītu iestāžu sniegto — nesaistošo — atzinumu. Atkāpes jebkurā gadījumā nevar attiekties uz sugām, kuru populācijas lielums ir būtiski samazinājies.

11. 19.a panta 4. punkts nosaka, ka pēc reģionu lietu ministra priekšlikuma, saskaņojot to ar vides aizsardzības un teritorijas

plānošanas ministru, un pēc apspriešanās Ministru padomē Ministru padomes priekšsēdētājs, iepriekš paziņojot par to attiecīgajam reģionam, var atcelt atkāpes, ko šis reģions ir paredzējis, pārkāpjot likuma Nr. 157/92 un Direktīvas 79/409 noteikumus.

III — Fakti un process

12. 2003. gada 15. septembrī *Regione Lombardia* pieņēma lēmumu Nr. 14250, ar kuru tika atļautas žubītes sugas un ziemas žubītes sugas putnu medības 2003./2004. gada medību sezonā. *World Wild Life Fund Italia* (Pasaules Dabas fonda Itālijas nodaļa) un virkne citu organizāciju (turpmāk tekstā — "dabas aizsardzības organizācijas" vai "prasītāji") pieprasīja atcelt šo lēmumu, jo tas pieļauj izmantot žubītes sugas [3] un ziemas žubītes sugas [4] putnus par dzīviem pievilinātājiem, kaut gan šīs abas sugas ir aizsargājamas.

13. Turklāt dabas aizsardzības organizācijas norāda, ka likuma Nr. 157/92 19.a pants ir pretrunā ar Direktīvu tiktāl, ciktāl ar to reģioniem tiek piešķirtas pilnvaras reglamentēt Direktīvā paredzēto atkāpju īstenošanu, neparedzot veidu, kādā nosaka maksimālo putnu skaitu, ko var medīt visā valsts teritorijā, un nodrošina tā ievērošanu.

14. Visbeidzot, prasītāji apgalvo, ka nav nodrošināta efektīva noteikumu ievērošana. Reģioni nepiemēro stingru kontroles sistēmu, pateicoties kurai varētu pārbaudīt, vai ir ievēroti noteikumi par atļauto medījamo putnu skaitu.

15. *Tribunale amministrativo regionale per la Lombardia* [Lombardijas Reģionālajai administratīvajai tiesai] ir šaubas par to, vai likuma Nr. 157/92 19.a pants nodrošina Direktīvas 9. panta 1. punkta c) apakšpunkta efektīvu piemērošanu. Pirmkārt, maksimālais medījamo putnu skaits tiek noteikts, balstoties uz atzinumu, kas obligāti jāsaņem no *INFS* vai no citiem reģiona līmenī atzītajiem institūtiem, bet kas nav saistošs, neparedzot sistēmu, kas ļautu saistošā veidā noteikt šo skaitu attiecībā uz visu valsts teritoriju. Otrkārt, valsts tiesību normas neparedz piemērotu mehānismu, lai sadalītu valsts līmenī noteikto maksimālo medījamo putnu skaitu starp reģioniem. Visbeidzot, iesniedzējtiesa šaubās, vai uzraudzības sistēma attiecībā uz reģionālo pasākumu atbilstību valsts un Kopienu tiesiskajam regulējumam, ņemot vērā attiecīgās procedūras ilgumu, atbilst ātruma prasībām, kas ir saistītas ar nepieciešamību novērst nelikumīgas medības īsa atkāpes piemērošanas laikposma (aptuveni 40 dienas) gaitā.

3 — Sugas zinātniskais nosaukums — *Fringilla coelebs*.

4 — Sugas zinātniskais nosaukums — *Fringilla montifringilla*.

16. Šajos apstākļos *Tribunale amministrativo regionale per la Lombardia* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālos jautājumus:

1. Vai Direktīva 79/409/EEK ir jāinterpretē tādējādi, ka neatkarīgi no valsts tiesību sistēmā noteiktās iekšējās pilnvaru sadales starp valsti un reģioniem dalībvalstīm ir jāpieņem transponējošās tiesību normas, kas attiecas uz visām situācijām, kurās saskaņā ar minēto direktīvu ir nepieciešama aizsardzība, it īpaši lai nodrošinātu, ka medībās, kas noris saskaņā ar atkāpi, nepārsniedz direktīvas 9. panta 1. punkta c) apakšpunktā minēto nelielo skaitu?

2. Konkrēti attiecībā uz to medību apjomu skaitliskā izteiksmē, kas noris saskaņā ar atkāpi, vai Direktīva 79/409/EEK ir jāinterpretē tādējādi, ka valsts transponējošajās tiesību normās ir jābūt norādei uz noteikto vai nosakāmo kritēriju, kura noteikšana var pat tikt uzticēta kvalificētiem tehniskajiem dienestiem, tādā veidā, ka šādām medībām ir jānotiek, pamatojoties uz rādītājiem, kas objektīvi nosaka skaitlisko robežvērtību, ko nedrīkst pārsniegt nedz valsts, nedz reģionu līmenī, ņemot vērā atšķirīgo vides apstākļu iespējamo pastāvēšanu?

3. Vai Direktīvas 79/409/EEK 9. pantu pareizi piemēro ar likuma Nr. 157/92 19.a pantā noteikto valsts tiesību normu, ar ko obligāti pieprasa *INFS* atzinumu, kas nav saistošs, lai noteiktu šo kritēriju, tomēr neparedzot procedūru, lai starp reģioniem panāktu vienošanos par to, kā attiecībā uz katru sugu saistošā veidā tiek sadalīts saskaņā ar atkāpi medījamās sugas eksemplāru skaits, kas noteikts valsts līmenī kā neliels skaits?

4. Vai likuma Nr. 157/92 19.a pantā paredzētā uzraudzības procedūra attiecībā uz medību, ko Itālijas reģioni atļauj veikt saskaņā ar atkāpēm, atbilstību Kopienu tiesiskajam regulējumam var nodrošināt Direktīvas 79/409/EEK efektīvu piemērošanu, ņemot vērā, ka pirms šīs procedūras sākšanas noris iepriekšējas paziņošanas posms un līdz ar to paiet noteikts, tehniskiem aspektiem veltīts laiks, kā arī pasākuma pieņemšanai un publicēšanai nepieciešamais periods, kuru laikā īsais laikposms, kad ir atļauts medīt saskaņā ar atkāpēm, izbeidzas?

IV — Pieņemamība

17. *Regione Lombardia* un *Associazione migratoristi italiani* (turpmāk tekstā —

"*ANUU*") apstrīd Tiesai iesniegtā valsts tiesas lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pieņemamību, norādot, ka valsts tiesa lūdz Tiesu lemt par to, cik atbilstošs un likumīgs ir pilnvaru sadalījums Itālijas Republikā, kuras reģionālo struktūru nosaka konstitūcija.

18. *ANUU* apgalvo, ka lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir nepieņemams arī tādēļ, ka iesniedzējtiesas izvirzītie jautājumi drīzāk attiecas uz konkrēto valsts noteikumu atbilstību Direktīvas 9. pantam nekā uz šo noteikumu piemērojamības interpretāciju.

19. No lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu formulējuma un no iesniedzējtiesas lēmuma izriet, ka valsts tiesas mērķis ir iegūt Direktīvas 9. panta interpretāciju. Lēmums skaidri liecina par to, ka valsts tiesa uzskata Direktīvas interpretāciju par nepieciešamu, lai izvērtētu likuma Nr. 157 atbilstību Direktīvai. Tiesa izskatāmās lietas ietvaros gan nevar lemt par jautājumiem, kas attiecas uz valsts tiesību normu atbilstību Kopienu tiesībām, tomēr tā valsts tiesai var "sniegt Kopienu tiesību interpretācijas elementus, kas ļautu iesniedzējtiesai atrisināt tajā ierosināto lietu" [5].

5 — Skat., piem., Tiesas 1989. gada 23. novembra spriedumu lietā 150/88 *Parfümerie-Fabrik 4711* (*Recueil*, I-3891. lpp., 12. punkts).

20. Pēc manām domām, šajos apstākļos lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir uzskatāms par pieņemamu.

V — Lietas būtība

A — *Vispārējais konteksts*

21. Iesniedzējtiesas jautājumi pamatā attiecas uz Direktīvas transponēšanu, it īpaši uz tās 9. panta transponēšanu. Tādējādi šī lieta pieder pie virknes citu lietu, kurās Tiesa ir pieņēmusi lēmumus saistībā ar Direktīvu par putniem [6].

22. Konkrēti runa ir par Direktīvas par putniem 9. panta 1. punkta c) apakšpunkta piemērošanu, skatot to kopā ar 2. punktu. Turklāt nozīme ir tam, kā Itālija organizē šī noteikuma īstenošanu. Pilnvaras īstenot un piemērot 9. pantu ir piešķirtas reģioniem.

6 — Skat. arī 1987. gada 8. jūlija spriedumu lietā 247/85 Komisija/Beļģija (*Recueil*, 3029. lpp.), 1987. gada 8. jūlija spriedumu lietā 262/85 Komisija/Itālija (*Recueil*, 3073. lpp.), 1990. gada 15. marta spriedumu lietā 339/87 Komisija/Nīderlande (*Recueil*, I-851. lpp.), 1996. gada 7. marta spriedumu lietā C-118/94 (*Associazione Italiana per il World Wildlife Fund* u.c. (*Recueil*, I-1223. lpp.) un 2004. gada 9. decembra spriedumu lietā C-79/03 Komisija/Spānija (Krājums, I-11619. lpp.).

Šinī decentralizētajā struktūrā rodas šādas problēmas:

1. Kurā līmenī jānosaka, kas ir attaisnota dažu putnu medīšana nelielā skaitā? Kādi kritēriji jāņem vērā, nosakot putnu "nelielo skaitu"?

2. Kā ir jāsadala noteiktais "nelielais skaits"?

3. Kā var nodrošināt, lai īstenošanas gaitā reģionālajā līmenī netiktu pārsniegts visai dalībvalstij noteiktais maksimālais attiecīgās sugas medījamo putnu skaits?

4. Vai efektīvi ir reglamentēta kontrole, kā kompetentās institūcijas nosaka medīšanas noteikumus, un medību atļauju ievērošana?

23. Vispārējā kontekstā nozīme ir arī iepriekš minētajai judikatūrai (skat. 21. punktu), ko Tiesa ir lēmusi saistībā ar Direktīvas par putniem 9. panta 1. punkta c) apakšpunktu.

B — *Direktīvas par putniem 9. panta 1. punkta c) apakšpunkts*

24. Pamatā attiecībā uz putnu sugām, kas nav minētas Direktīvas II pielikumā, ir spēkā Direktīvas 5. pantā noteiktais aizliegums tās medīt. Atbilstoši Direktīvas 9. panta 1. punkta c) apakšpunktam dalībvalstis, trūkstot citam pieņemamam risinājumam, drīkst cita starpā atkāpties no 5. panta noteikumiem, lai "stingri kontrolētos apstākļos un izlases veidā atļautu nelielā skaitā sagūstīt, turēt vai citādi saprātīgi izmantot dažus putnus".

25. Tiesas judikatūra pieļauj atkāpes no aizlieguma medīt putnu sugas, kas nav minētas Direktīvas II pielikumā, uz ko norāda 7. panta 1. punkts, it īpaši, Direktīvas 9. panta 1. punkta c) apakšpunktā minētā iemesla dēļ[7]. Tādēļ savvaļā dzīvojošo putnu medības kā brīvā laika pavadīšanas veidu var uzskatīt par saprātīgu izmantošanu, ko pieļauj Direktīvas 9. panta 1. punkta c) apakšpunkts[8].

7 — 6. zemsvītras piezīmē minētais spriedums lietā *Associazione Italiana per il World Wildlife Fund* u.c., 21. punkts.

8 — 2003. gada 16. oktobra spriedums lietā C-182/02 *Ligue pour la protection des oiseaux* u.c. (*Recueil*, I-12105. lpp., 11. punkts) un 6. zemsvītras piezīmē minētais spriedums lietā Komisija/Itālija, 38. punkts.

26. Iespēja atkāpties no aizlieguma medīt, kas ir noteikta Direktīvas 9. panta 1. punkta c) apakšpunktā, skatot to kopā ar 2. punktu, ir saistīta ar četriem nosacījumiem. Pirmkārt, dalībvalstij atkāpe jāattiecina tikai uz gadījumiem, kad trūkst cita pieņemama risinājuma [9]. Otrkārt, medībām jānotiek izlases veidā stingri kontrolētos apstākļos. Treškārt, medības var atļaut tikai tad, ja medītas tiek konkrētas putnu sugas nelielā skaitā. Ceturtkārt, atkāpei no aizlieguma medīt ir jāatbilst 9. panta 2. punktā minētajiem stingrajiem kritērijiem, kam jānodrošina, ka atkāpes tiek piemērotas tikai absolūtas nepieciešamības gadījumā un ka Komisijai ir iespēja tās kontrolēt.

27. Otrais nosacījums ir izpildīts, ja valsts tiesību normas nodrošina, ka medības notiek stingri kontrolētos apstākļos un izlases veidā [10]. Tas nozīmē, ka iestādēm, kuru kompetencē ir piemērot atkāpes, jānodrošina spēcīga kontrole, lai likumpārkāpēji rēķinātos ar nopietniem draudiem tikt aizturētiem un sodītiem.

28. Atbilstoši trešajam nosacījumam valsts tiesību normām jānodrošina, ka putnu sugas, kas nav minētas Direktīvas II pielikumā, tiek medītas tikai nelielā skaitā un ka attiecīgo sugu populācija tiek saglabāta pietiekamā skaitliskā līmenī.

29. Ja šis nosacījums netiek izpildīts, tad nekādā ziņā nevar uzskatīt par saprātīgu putnu populācijas izmantošanu medībām kā brīvā laika pavadīšanas veidam un Direktīvas preambulas vienpadsmitā apsvēruma izpratnē tā ir nepieļaujama. No Direktīvas 2. panta, skatot to kopā ar preambulas vienpadsmito apsvērumu, izriet, ka neliela skaita kritērijs nav absolūts, bet gan jānovērtē, ievērojot sugas kopīgās populācijas saglabāšanu un vairošanos [11].

30. Komisija savā otrajā ziņojumā par Direktīvas 79/409 par savvaļas putnu aizsardzību piemērošanu [12], kas tika publicēts 1993. gadā, izstrādāja metodi, kas palīdz noteikt, ko drīkst uzskatīt par nelielu skaitu, lai varētu piemērot Direktīvas 9. panta 1. punkta c) apakšpunktu. Attiecīgas populācijas saglabāšanai jeb stabilitātei nozīmīga ir situācija vairošanās jomā un ikgadējais mirstības līmenis, kam pamatā ir dabiski iemesli un — medījamām sugām — medības

9 — Pirmo nosacījumu nevar uzskatīt par izpildītu, ja atkāpes attiecībā uz medību laiku bez vajadzības sakrīt ar periodiem, kuros Direktīva paredz nodrošināt īpašu aizsardzību (6. zemsvītras piezīmē minētais spriedums lietā Komisija/Itālija, 39. punkts).

10 — 1988. gada 27. aprīļa spriedums lietā 252/85 Komisija/Francija (*Recueil*, 2243. lpp., 28. lpp.).

11 — 10. zemsvītras piezīmē minētais spriedums lietā Komisija/Francija, 28. punkts.

12 — 1993. gada 24. novembra COM(93) 572, galīgā redakcija.

ar parastajām metodēm. Ja, pastāvot līdzsvaram starp vairošanos un ikgadējo mirstības līmeni, kādas populācijas apjoms lielos vilcienos ir stabils, tad līdzsvaru nevarētu izjaukt atļauja izņēmuma kārtā piemērot īpašu sagūstīšanas metodi attiecībā uz "nelielu skaitu" putnu.

31. Pamatojoties uz ornitoloģijas jomā veiktajiem pētījumiem, Komisija minētajā lēmumā secina, ka attiecībā uz sugām, kuras ir aizliegts medīt, par "nelielu skaitu" Direktīvas 9. panta 1. punkta c) apakšpunkta nozīmē var uzskatīt izmantošanu, kas nepārsniedz 1 % no attiecīgās populācijas kopējās ikgadējās mirstības. Ievērojot šo robežvērtību, sugas stabilitāte netiek apdraudēta [13].

32. Visbeidzot, Direktīvas 9. panta 2. punkts nosaka, ka normatīvajos aktos, atbilstoši kuriem medības saskaņā ar Direktīvas 9. panta 1. punkta c) apakšpunktu ir atļautas, jānorāda:

— sugas, uz kurām attiecas izņēmumi,

— līdzekļi, pasākumi vai paņēmieni, ar kādiem atļauts sagūstīt vai nonāvēt putnus,

— riska nosacījumi, kā arī citi apstākļi (laiks un vieta), kādos pieļaujami šādi izņēmumi,

— iestāde, kas pilnvarota paziņot, ka pastāv nepieciešamie nosacījumi, un lemt par to, kādus līdzekļus, pasākumus vai paņēmienus, kam un ar kādiem ierobežojumiem atļauts izmantot, un

— kādi uzraudzības pasākumi jāveic [14].

33. Ņemot vērā visu iepriekš minēto, pāriešu pie prejudiciālo jautājumu izskatīšanas.

34. Piebilstot gribu norādīt uz to, ka šajā lietā pieļaujamais "nelielais skaits", šķiet, atrodas saspīlētās attiecībās ar prasībām, kas izriet no Direktīvas 9. panta.

13 — Šis nelielā skaita kritērijs dalībvalstīm gan nav juridiski saistošs, tomēr tā zinātniskās autoritātes dēļ šo kritēriju var izmantot par mērauklu vērtējumam, vai dalībvalsts atbilstoši Direktīvas 9. panta 1. punkta c) apakšpunktam izpilda nosacījumu par attiecīgo putnu medīšanu nelielā skaitā. Skat. 1998. gada 19. maija spriedumu lietā C-3/96 Komisija/Nīderlande (*Recueil*, I-3031. lpp., 69. un 70. punkts).

14 — 8. zemsvītras piezīmē minētais spriedums lietā *Ligue pour la protection des oiseaux* u.c., 18. punkts.

35. Saskaņā ar medīšanas noteikumiem, ko *Regione Lombardia* pieņēma attiecībā uz žubītes sugas un ziemas žubītes sugas putniem, medību sezonā drīkst nomedīt 360 000 žubītes sugas eksemplāru un 32 000 ziemas žubītes sugas eksemplāru. Ja šo skaitu pārbauda, pamatojoties uz kritēriju, ko Komisija uzskata par pieņemamu, lai piemērotu Direktīvas par putniem 9. panta 1. punkta c) apakšpunktā paredzēto atkāpi, proti, maksimāli 1 % no attiecīgās populācijas ikgadējās mirstības, tad cauri *Regione Lombardia* migrējošo žubītes sugas un ziemas žubītes sugas putnu ikgadējais mirstības līmenis būtu 36 miljoni vai attiecīgi 3,2 miljoni eksemplāru. Pieņemot, ka gadā iet bojā 30 % populācijas, kas ir pilnībā reāls pieņēmums attiecībā uz sīkajiem gājputniem, tas nozīmētu, ka tikai *Regione Lombardia* vien atrodas 120 miljoni liela žubītes sugas un 10,7 miljoni liela ziemas žubītes sugas populācija.

37. Kaut gan EKL 249. pants nosaka, ka direktīvas tām dalībvalstīm, kurām tās adresētas, uzliek saistības attiecībā uz sasniedzamo rezultātu, bet ļauj šo valstu iestādēm noteikt to īstenošanas formas un metodes., tomēr tas nenozīmē, ka attiecībā uz transponēšanas procesu dalībvalstīm ir neierobežota brīvība.

38. Pirmkārt, lai Direktīva tiktu pienācīgi transponēta, tās būtiskās daļas pietiekami skaidru un precīzu formulējumu veidā ir jāiestrādā valsts tiesībās Direktīvā noteiktajā termiņā [15]. Attiecībā uz Direktīvas par putniem transponēšanu Tiesa ir nospriedusi, ka kritēriji, saskaņā ar kuriem dalībvalsts var atkāpties no Direktīvā paredzētā aizlieguma, ir jāizklāsta valsts tiesību normās pietiekami skaidri un precīzi, ņemot vērā, ka transpozīcijas precizitāte ir īpaši svarīga gadījumos, kad kopējā mantojuma apsaimniekošana to teritorijā ir uzticēta dalībvalstīm [16].

C — *Pirmais jautājums*

36. Iesniedzējtiesas pirmais jautājums ir par to, vai Direktīvu transponējošajām valsts tiesību normām ir jāreglamentē visas situācijas, uz kurām attiecas šajā direktīvā paredzētais aizsardzības režīms. Valsts tiesa to jautā īpaši saistībā ar vienu no 9. panta 1. punkta c) apakšpunktā minētajiem nosacījumiem, proti, ka attiecīgu putnu sugu sagūstīšanu, turēšanu vai citādu sapratīgu izmantošanu var attiecināt tikai uz nelielu skaitu eksemplāru.

39. Otrkārt, dalībvalstu pienākums ir radīt normatīvo un administratīvo regulējumu to valsts noteikumu atbilstošai piemērošanai un ievērošanai, kuros ir iekļautas Direktīvā noteiktās normas. Tas nozīmē, ka tajā ir minētas iestādes, kuru kompetencē ir pie-

15 — Skat., piem., 1997. gada 13. marta spriedumu lietā C-197/96 Komisija/Francija (*Recueil*, I-1489. lpp., 15. punkts).

16 — 6. zemsvītras piezīmē minētais spriedums lietā Komisija/Itālija, 9. punkts, spriedums lietā Komisija/Beļģija, 9. punkts, un spriedums lietā Komisija/Nīderlande, 28. punkts.

mērot šos noteikumus, šīm iestādēm ir piešķirtas atbilstošas pilnvaras, ir izveidoti kontroles mehānismi, lai sekotu šo noteikumu ievērošanai, ir garantēta tiesiskā aizsardzība, ir paredzēta apstrīdēšanas kārtība, ir noteiktas sankcijas par šo noteikumu pārkāpšanu un izveidotas struktūras likumpārkāpumu apkarošanai.

40. Visbeidzot, Direktīvas mērķu sasniegšana jānodrošina tādējādi, ka kompetentās valsts iestādes pilnībā un aktīvi piemēro valsts noteikumus, ar ko Direktīva valstu tiesībās transponēta, un uzticami izpilda šos noteikumus gadījumos, kad tie tiek pārkāpti [17]. Tiesa spriedumā lietā *Marks & Spencer* norāda uz to, ka "valstu pasākumu ieviešana, pareizi transponējot direktīvu, neizsmeļ visu direktīvas iedarbību, un dalībvalstij paliek pienākums nodrošināt direktīvas pilnīgu un aktīvu piemērošanu pat pēc šo pasākumu ieviešanas". Tiesa apgalvo, ka privātpersonām valsts tiesā pret attiecīgo valsti ir tiesības pamatoties uz beznosacījuma un pietiekami precīziem noteikumiem "gadījumos, kad faktiski nav garantēta direktīvas piemērošana pilnībā, t.i., ne tikai gadījumos, kad direktīva nav transponēta vai kad tā ir transponēta nepareizi, bet arī gadījumos, kad valstu pasākumus, ar ko direktīva ir pareizi transponēta, nepiemēro tādā veidā, lai sasniegtu tajā paredzēto rezultātu" [18].

41. Izskatāmajā lietā nav izpildīts otrais nosacījums par pienācīgu transpozīciju.

42. Dalībvalstis saskaņā ar Direktīvas 9. panta 1. punkta c) apakšpunktu var piemērot atkāpes, ievērojot Direktīvā minētos nosacījumus, un atļaut medīt attiecīgas sugas, uz kurām attiecas medīšanas aizliegums. Viens no izpildāmajiem nosacījumiem ir tas, ka valsts tiesību normām jāgarantē, ka putnu sugas, kas nav minētas II pielikumā, tiek medītas tikai nelielā skaitā un ka attiecīgo sugu populācija tiek saglabāta pietiekamā skaitliskā līmenī.

43. Itālijas likuma 19.a panta 1. punkts piešķir reģioniem pilnvaras piemērot šīs īpašās atkāpes. Protams, ka reģioniem kā atbildīgajām valsts struktūrām ir pienākums ievērot Direktīvas 9. panta 1. punkta

17 — Skat. 23.–27. punktu manos 2004. gada 23. septembra secinājumos lietā C-494/01 Komisija/Īrija (2005. gada 26. aprīļa spriedums, Krājums, I-3331. lpp.).

18 — 2002. gada 11. jūlija spriedums lietā C-62/00 *Marks & Spencer* (*Recueil*, I-6325. lpp., 27. punkts).

c) apakšpunktā noteiktos kritērijus un nosacījumus.

44. Uzskatu, ka, lai pienācīgi īstenotu Direktīvu, nav pietiekami tikai deleģēt šādu uzdevumu reģionu kompetentajām iestādēm, jo Itālijas likumdevējs tādējādi nenodrošina, ka attiecīgo sugu putnu skaits, ko ļauj sagūstīt atsevišķas reģionu kompetentās iestādes, kopumā iekļaujas Direktīvas 9. panta 1. punkta c) apakšpunktā minētajā "nelielajā skaitā".

45. Ņemot vērā to, ka Itālijas tiesību normas, ar kurām tiek transponēta Direktīva, neparedz mehānismu, kā noteikt kopējo pieļaujamo attiecīgo sugu sagūstīto putnu skaitu visā valsts teritorijā, un to, ka nav veikti pasākumi, lai kompetentie reģioni kopumā nepārsniegtu robežvērtību, valsts tiesību sistēmā nav nodrošināta Direktīvas pienācīga īstenošana. Turklāt šis secinājums neietekmē dalībvalstu rīcības brīvību noteikt iekšējo kārtību Direktīvas īstenošanai un attiecīgo noteikumu ievērošanas nodrošināšanai.

46. Tādējādi es vēlētos ieteikt uz pirmo jautājumu atbildēt, ka Direktīvas 9. panta 1. punkta c) apakšpunkts nosaka dalībvalstīm pienākumu šī noteikuma transponēšanas gaitā nodrošināt, ka, piemērojot tajā paredzēto atkāpi, par pieļaujamu uzskatāmais sagūstīto putnu skaits nepārsniedz robežvērtību, ko ietver formulējums "nelielā skaitā". Pat ja noteikuma īstenošana tiek deleģēta decentralizētām reģionālām vai vietējām iestādēm, dalībvalstu pienākums ir nodrošināt, ka tiek panākts Direktīvas 9. panta 1. punkta c) apakšpunktā paredzētais rezultāts.

D — *Otrais jautājums*

47. Iesniedzējtiesas otrais jautājums ir par to, vai valsts transponējošās tiesību normās ir jābūt norādei uz noteikto vai nosakāmo kritēriju, pamatojoties uz kuru var noteikt medījamo putnu nelielo skaitu.

48. No Direktīvas preambulas vienpadsmitā apsvēruma izriet, ka "nelielā skaita" kritērijs nav absolūts lielums, bet gan ir saistīts ar attiecīgās sugas populācijas lielumu, tās vairošanās spēju visā Kopienā un ikgadējo mirstību.

49. Direktīvas 2. pants nosaka, ka dalībvalstīm jāveic nepieciešamie pasākumi, lai

skaitliski uzturētu visu putnu sugu populācijas tādā līmenī, kas pirmām kārtām atbilst ekoloģijas, zinātnes un kultūras prasībām, tajā pašā laikā ņemot vērā saimnieciskās un rekreatīvās prasības, vai lai tuvinātu šo sugu populācijas minētajam līmenim.

50. No iepriekš minētā izriet, ka valsts tiesību normām jānodrošina, ka dalībvalstis, nosakot "nelielo skaitu", ņem vērā attiecīgās sugas populācijas lielumu, tās vairošanās spēju visā Kopienā un ikgadējo mirstību, lai saglabātu šo sugu populāciju pietiekamā skaitliskā līmenī.

51. Tādēļ uz otro jautājumu ir jāatbild, ka Direktīva prasa, lai valsts transponējošās tiesību normas nodrošinātu, ka, nosakot "nelielo skaitu", tiek ņemts vērā attiecīgās sugas populācijas lielums, tās vairošanās spēja visā Kopienā un ikgadējā mirstība, lai garantētu šo sugu populāciju saglabāšanu pietiekamā skaitliskā līmenī.

E — *Trešais jautājums*

52. Iesniedzējtiesas trešais un ceturtais jautājums attiecas uz valsts tiesību akta atbilstību Kopienu tiesībām. Tiesa izskatāmās lietas ietvaros gan nevar lemt par jautājumiem, kas attiecas uz valsts tiesību normu atbilstību Kopienu tiesībām, tomēr tā valsts tiesai var "sniegt Kopienu tiesību interpretācijas elementus, kas ļautu iesniedzējtiesai atrisināt tajā ierosināto lietu" [19].

53. Tādēļ jāpieņem, ka valsts tiesas jautājums būtībā ir par to, vai Direktīvas 9. panta 1. punkta c) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka no tā izriet pienākums rīkot saskaņošanas procedūru starp reģioniem, kurā saistošā veidā tiek noteikta kvotu sadalījuma kārtība.

54. Valsts tiesa savā lēmumā norāda, ka saskaņā ar Itālijas likuma Nr. 157/92 19.a panta 3. punktu reģioniem, pirms tie piemēro savu regulējumu attiecībā uz medībām saskaņā ar Direktīvas 9. pantu, ir jāsaņem *INFS* vai kāda cita atzīta zinātniska institūta atzinums.

19 — Skat., piem., 5. zemsvītras piezīmē minēto spriedumu lietā *Parfümerie-Fabrik 4711*, 12. punkts.

55. Tomēr šis pienākums negarantē Direktīvas prasību izpildi, jo institūta atzinums nav saistošs.

56. 46. punktā es secināju, ka Direktīvas 9. panta 1. punkta c) apakšpunkts nosaka dalībvalstīm pienākumu šī noteikuma transponēšanas gaitā nodrošināt, ka, piemērojot tajā paredzēto atkāpi, par pieļaujamu uzskatāmais sagūstīto putnu skaits nepārsniedz robežvērtību, ko ietver formulējums "nelielā skaitā". Pat ja noteikuma īstenošana ir deleģēta decentralizētām reģionālām vai vietējām iestādēm, dalībvalstu pienākums ir nodrošināt, ka tiek panākts Direktīvas 9. panta 1. punkta c) apakšpunktā paredzētais rezultāts.

57. Tas, vai likumdevējs vēlamā rezultāta nodrošināšanai izvēlēsies saskaņošanas procedūru starp reģioniem vai arī kvotu sadales mehānismu vai kādu citu procedūru, ir dalībvalstu kompetencē noteikt Direktīvas transponēšanas kārtību. Lai arī kādu risinājumu izvēlētos likumdevējs, tam jānodrošina, ka kompetentie reģioni, kopā ņemot, nepārsniedz attiecīgo sugu eksemplāru skaitu, ko kopumā atļauts sagūstīt, un ka visā valstī attiecīgo sugu putni tiek sagūstīti, turēti vai citādi saprātīgi izmantoti tikai nelielā skaitā.

58. Tādēļ uz trešo jautājumu ir jāatbild, ka Direktīvas 9. panta 1. punkta c) apakšpunkts nosaka dalībvalstīm pienākumu šī noteikuma transponēšanas gaitā nodrošināt, ka kompetentie reģioni, kopā ņemot, nepārsniedz kopumā pieļaujamo attiecīgo sugu sagūstīto putnu skaitu.

F — *Ceturtais jautājums*

59. Valsts tiesas ceturtais jautājums būtībā ir par to, vai Direktīvas 9. panta 1. punkta c) apakšpunkts pieļauj tādu valsts kontroles procedūru, kāda ir paredzēta Itālijas likuma Nr. 157/92 19.a pantā, kas ietver iepriekšējas paziņošanas posmu un tehniskiem aspektiem veltītos posmus, kuru laikā jau rit īsais laikposms, kad ir atļauts medīt.

60. Itālijas likuma Nr. 157/92 19.a panta 4. punkts nosaka, ka pēc reģionu lietu ministra priekšlikuma, saskaņojot to ar vides aizsardzības un teritorijas plānošanas ministru, un pēc apspriešanās Ministru padomē Ministru padomes priekšsēdētājs, iepriekš paziņojot par to attiecīgajam reģionam, var atcelt atkāpes, ko šis reģions ir paredzējis, pārkāpjot likuma Nr. 157/92 un Direktīvas 79/409 noteikumus.

61. No lietas materiāliem izriet, ka pret šo kontroles veidu ir izvirzītas divas iebildes:

a) Kontrole neņem vērā iespēju, ka viena vai vairāku atsevišķu reģionu lēmumi gan var būt saderīgi ar Direktīvas noteikumiem, tomēr saistībā ar virkni citu reģionu lēmumiem tie var ievērojami pārsniegt Direktīvas 9. panta 1. punkta c) apakšpunktā noteikto robežvērtību;

b) Itālijas likuma Nr. 157/92 19.a panta 4. punktā noteiktā procedūra nav pietiekama, lai efektīvi kontrolētu Direktīvas ievērošanu, jo tai nepieciešamais laikposms nenodrošina to reģionu lēmumu savlaicīgu atcelšanu, kuri pārkāpj Direktīvas noteikumus un valsts tiesību normas attiecībā uz Direktīvas īstenošanu.

62. Neiedziļinoties tieši šajās iebildēs, no Direktīvas 9. panta 1. punkta c) apakšpunkta mērķa un nolūka var izsecināt, kādām prasībām ir jāatbilst transponējošām valsts tiesību normām. Iepriekš 46. punktā es jau secināju, ka Direktīva paredz, ka valsts tiesību normām jānodrošina, lai tiktu ievērots saskaņā ar Direktīvas 9. panta 1. punkta c) apakšpunktu noteiktais maksimālais sagūstīto putnu skaits. Loģiski, ka šī nodrošināšana nosaka arī tiesības savlaicīgi un efektīvi rīkoties situācijās, kad kompetento reģionālo iestāžu lēmumi izraisa vai var izraisīt ar Direktīvā paredzētajām aizsardzības prasībām nesaderīgas sekas.

63. Tādēļ uz ceturto jautājumu var atbildēt šādi — no dalībvalstu pienākuma nodrošināt, lai tiktu ievērots saskaņā ar Direktīvas 9. panta 1. punkta c) apakšpunktu noteiktais maksimālais sagūstīto putnu skaits, arī decentralizēti īstenojot Direktīvu 79/409, izriet, ka valsts tiesību normām jānodrošina savlaicīga un efektīva kompetento reģionālo iestāžu pieņemto lēmumu kontrole.

VI — Secinājumi

64. Ņemot vērā visu iepriekš minēto, uzskatu, ka uz *Tribunale amministrativo regionale per la Lombardia* jautājumiem ir jāatbild šādi:

1) Direktīvas 79/409/EEK 9. panta 1. punkta c) apakšpunkts nosaka dalībvalstīm pienākumu šī noteikuma transponēšanas gaitā nodrošināt, ka, piemērojot tajā paredzēto atkāpi, par pieļaujamu uzskatāmais sagūstīto putnu skaits nepārsniedz robežvērtību, ko ietver formulējums "nelielā skaitā". Pat ja noteikuma īstenošana tiek deleģēta decentralizētām reģionālām vai vietējām iestādēm, dalībvalstu pienākums ir nodrošināt, ka tiek panākts Direktīvas 9. panta 1. punkta c) apakšpunktā paredzētais rezultāts;

2) Direktīva 79/409 prasa, lai valsts transponējošās tiesību normas nodrošinātu, ka, nosakot "nelielo skaitu", tiek ņemts vērā attiecīgās sugas populācijas lielums, tās vairošanās spēja visā Kopienā un ikgadējā mirstība, lai garantētu šo sugu populāciju saglabāšanu pietiekamā skaitliskā līmenī;

3) Direktīvas 79/409 9. panta 1. punkta c) apakšpunkts nosaka dalībvalstīm pienākumu šī noteikuma transponēšanas gaitā nodrošināt, ka kompetentie reģioni, kopā ņemot, nepārsniedz kopumā pieļaujamo attiecīgo sugu sagūstīto putnu skaitu;

4) No dalībvalstu pienākuma nodrošināt, lai tiktu ievērots saskaņā ar Direktīvas 9. panta 1. punkta c) apakšpunktu noteiktais maksimālais sagūstīto putnu skaits, arī decentralizēti īstenojot Direktīvu 79/409, izriet, ka valsts tiesību normām jānodrošina savlaicīga un efektīva kompetento reģionālo iestāžu pieņemto lēmumu kontrole.